راهنمای نگهداری طوطی پیونوس

طوطی آرام و کم‌حاشیه‌ی آمریکای جنوبی؛ قفس و تجهیزات، تغذیه‌ی ضدچاقی، «خس‌خس» عادی یا بیماری؟، رفتار و دست‌آموزی، نشانه‌های هشدار و چک‌لیست خرید

دکتر مهدیار رمزگویان، دامپزشک حیوانات اگزوتیک

Photo: Blue-headed Parrot (Pionus menstruus), Wikimedia Commons, CC BY-SA 2.0

۱. کارت اطلاعات سریع

نام فارسی	طوطی پیونوس (رایج‌ترین‌ها: پیونوس سرآبی، پیونوس کلاه‌سفید، پیونوس ماکسیمیلیان، پیونوس بال‌برنزی)
نام علمی	جنس *Pionus* — مثلاً *P. menstruus* (سرآبی)، *P. senilis* (کلاه‌سفید)، *P. maximiliani*، *P. chalcopterus*
طول عمر	معمولاً ۲۰ تا ۳۰ سال؛ با مراقبت خوب گاهی بیشتر. یک تعهد چنددهه‌ای است.
اندازه‌ی بالغ	حدود ۲۴ تا ۳۰ سانتی‌متر؛ وزن تقریباً ۱۸۰ تا ۲۸۰ گرم بسته به گونه (کلاه‌سفید کوچک‌تر، ماکسیمیلیان درشت‌تر)
سطح دشواری	متوسط — از طوطی‌های بزرگ آسان‌تر، اما همچنان نیازمند وقت روزانه، رژیم درست و فضای کافی
رژیم	پلت باکیفیت به‌عنوان پایه (حدود ۶۰ تا ۷۰٪)، سبزیجات تازه‌ی فراوان، کمی میوه؛ دانه و مغزها فقط به‌عنوان جایزه
دما / نور / خواب	دمای معمول خانه (حدود ۱۸ تا ۲۷ درجه) بدون کوران؛ نور طبیعی یا لامپ مناسب پرنده؛ ۱۰ تا ۱۲ ساعت تاریکی و سکوت شبانه
اجتماعی / تنها	اجتماعی ولی کم‌توقع‌تر از کاسکو و کاکادو؛ تنها هم نگه داشته می‌شود به شرط تعامل روزانه‌ی کافی
صدا و حرف‌زدن	نسبتاً آرام؛ صدازدن صبح و غروب طبیعی است. توان تقلید صدا محدود. نر و ماده هم‌شکل‌اند؛ تعیین جنسیت با آزمایش DNA

دو ویژگی که صاحبان تازه‌کار را نگران می‌کند (و طبیعی است)

- **پرهای قرمز زیر دم:** همه‌ی گونه‌های پیونوس زیر دم پرهای قرمز دارند؛ این خون یا زخم نیست.
- **«خس‌خس» یا فین‌کردن هنگام ترس و هیجان:** پیونوس‌ها معروف‌اند که وقتی می‌ترسند یا هیجان‌زده‌اند، صدایی شبیه خس‌خس درمی‌آورند که چند ثانیه بعد قطع می‌شود. اما اگر این صدا در حالت آرام هم شنیده شود، با ترشح بینی، عطسه، تکان‌خوردن دم هنگام تنفس یا تغییر صدا همراه باشد، طبیعی نیست و باید معاینه شود (بخش ۷).

۲. مناسب چه کسی است؟ آیا پیونوس انتخاب درستی است؟

پیونوس‌ها را اغلب «طوطی آرام» معرفی می‌کنند و این تا حد زیادی درست است: کمتر از بسیاری طوطی‌های هم‌اندازه جیغ می‌کشند، کمتر وابسته‌ی افراطی می‌شوند و بیشتر به «کنار شما بودن» راضی‌اند تا نوازش دائمی. اما آرام بودن به معنای کم‌نیاز بودن نیست؛ پیونوسی که ساعت‌ها در قفس بماند و دانه‌ی آفتابگردان بخورد، به‌سرعت چاق، بی‌حوصله و بیمار می‌شود.

انتخاب خوبی است اگر...

- ✓ در آپارتمان زندگی می‌کنید و طوطی پرسروصدا برایتان مشکل‌ساز است.
- ✓ هر روز دست‌کم ۲ تا ۳ ساعت می‌توانید پرنده را بیرون از قفس و تحت نظر داشته باشید.
- ✓ حوصله‌ی تهیه‌ی سبزی تازه و پلت را دارید، نه فقط دانه.
- ✓ همراهی آرام را به حیوانی که مدام بغل بخواهد ترجیح می‌دهید.
- ✓ برای ۲۰ تا ۳۰ سال آینده (حتی پس از جابه‌جایی و تغییر زندگی) برنامه دارید.

بهتر است صبر کنید اگر...

- ✗ طوطی‌ای می‌خواهید که حتماً زیاد حرف بزند.
- ✗ بیشتر روز خانه نیستید و کسی جای شما نیست.
- ✗ در خانه سیگار کشیده می‌شود یا مرتب از ظروف تفلون داغ استفاده می‌کنید.
- ✗ کودک خردسالی دارید که هنوز آرام‌رفتار کردن با حیوان را یاد نگرفته.
- ✗ هزینه‌ی معاینه‌ی سالانه و آزمایش‌ها برایتان مقدور نیست.

نکته‌ی قانونی و اخلاقی

تقریباً همه‌ی طوطی‌سانان، از جمله پیونوس‌ها، در پیوست‌های کنوانسیون CITES قرار دارند و واردات و تجارتشان به مجوز نیاز دارد. فقط پرنده‌ی **پرورشی (متولد اسارت)** با حلقه‌ی پای بسته و مدارک قابل‌پیگیری بخرید. پرنده‌ی صیدشده از طبیعت معمولاً پراسترس‌تر و بیمارتر است و خرید آن به جمعیت وحشی آسیب می‌زند. هرگز پرنده‌ی ناخواسته را در طبیعت رها نکنید.

۳. محل نگهداری و تجهیزات

اندازه و جنس قفس

- **حداقل اندازه:** حدود ۶۰ × ۶۰ سانتی‌متر کف و ۹۰ سانتی‌متر ارتفاع؛ بزرگ‌تر همیشه بهتر است. پرنده باید بتواند داخل قفس بال‌هایش را کامل باز کند و بین نشیمن‌ها کوتاه پرواز یا جست بزند. چون پیونوس‌ها مستعد چاقی‌اند، فضای حرکت اهمیت بیشتری دارد.
- **فاصله‌ی میله‌ها:** حدود ۱٫۵ تا ۲ سانتی‌متر؛ بازتر از این خطر گیرکردن سر را دارد. میله‌های افقی برای بالارفتن مفیدند.
- **جنس:** فولاد ضدزنگ یا رنگ پودری مخصوص پرنده. از قفس‌های گالوانیزه‌ی ارزان، رنگ‌پریده یا دارای لحیم و جوش سرب‌دار پرهیز کنید؛ پرنده میله‌ها را می‌جود و **مسمومیت با فلزات سنگین (روی و سرب)** از مشکلات جدی طوطی‌هاست.
- **کف:** سینی کشویی با کاغذ ساده (روزنامه‌ی بدون رنگ یا کاغذ آشپزخانه). بستر چوبی یا ذرت خرد شده خشک‌کردن و کپک‌زدن را پنهان می‌کند و دیدن مدفوع را سخت می‌کند؛ کاغذ ساده بهترین ابزار پایش سلامت است.

نشیمن، ظرف و اسباب‌بازی

- ۳ تا ۴ نشیمن با قطرهای مختلف (حدود ۱٫۵ تا ۲٫۵ سانتی‌متر)، ترجیحاً از شاخه‌ی طبیعی درختان غیرسمی؛ قطر یکنواخت کف پا را فرسوده می‌کند. نشیمن سنباده‌ای را حذف کنید.
- نشیمن‌ها را بالای ظرف غذا و آب نگذارید تا آلوده نشوند.
- ظرف‌های فلزی ضدزنگ یا سرامیکی، جدا برای پلت، غذای تازه و آب؛ روزانه شسته شوند.
- اسباب‌بازی‌های جویدنی (چوب نرم، کاغذ، مقوا، لیف طبیعی) و **اسباب‌بازی جست‌وجوی غذا (فوریجینگ)**؛ هر هفته چند اسباب‌بازی را عوض کنید تا جذاب بمانند.
- آینه و عروسک‌های پرنده‌مانند را با احتیاط استفاده کنید؛ در برخی پرنده‌ها رفتار جفت‌یابی و هورمونی را تشدید می‌کند.

جای قفس، نور و خواب

- در اتاقی که خانواده رفت‌وآمد دارند اما **نه در آشپزخانه** (بخار تفلون، دود و بخارات پخت‌وپز برای پرندگان کشنده است).
- یک طرف قفس به دیوار تکیه داشته باشد تا پرنده احساس امنیت کند؛ نه زیر کولر، نه کنار بخاری و نه پشت پنجره‌ی آفتاب‌گیر بدون سایه.
- نور طبیعی بسیار مفید است ولی شیشه‌ی پنجره بیشتر پرتو UVB را عبور نمی‌دهد. اگر پرنده به نور طبیعی بیرون دسترسی ندارد، درباره‌ی لامپ مخصوص پرنده با دامپزشک مشورت کنید.
- هر شب **۱۰ تا ۱۲ ساعت تاریکی و سکوت**؛ کم‌خوابی به بی‌قراری، کندن پر و رفتارهای هورمونی دامن می‌زند. پوشاندن نیمه‌ی قفس با پارچه‌ی تنفس‌پذیر کمک می‌کند.
- پیونوس‌ها معمولاً عاشق حمام‌اند: ۲ تا ۳ بار در هفته ظرف آب کم‌عمق یا اسپری آب ولرم در روزهای گرم؛ به سلامت پر و پوست کمک می‌کند.

> **خطرهای پنهان خانه**
>
> ظروف تفلون و نچسب داغ‌شده، اسپری‌ها و خوشبوکننده‌ها، شمع معطر، دود سیگار و قلیان، پنکه‌ی سقفی روشن، پنجره و آینه‌ی بزرگ، در باز، آب جوش و قابلمه‌ی روی گاز، سیم برق، گیاهان سمی آپارتمانی، سکه و جواهر و کلید (فلزات سنگین)، و سگ و گربه — حتی «مهربان‌ترینشان».

۴. تغذیه

مهم‌ترین تصمیم شما برای سلامت درازمدت پیونوس، رژیم غذایی است. پیونوس‌ها نسبت به هم‌اندازه‌هایشان مستعد **چاقی و کبد چرب** و **کمبود ویتامین A** هستند و هر دو مشکل معمولاً از رژیم دانه‌محور شروع می‌شود. دانه‌ی آفتابگردان و بادام‌زمینی چرب‌اند و ویتامین A ندارند؛ پرنده هم به‌طور طبیعی همین‌ها را انتخاب می‌کند و بقیه را دور می‌ریزد.

بخش رژیم	سهم تقریبی	توضیح
پلت باکیفیت	۶۰ تا ۷۰٪	پایه‌ی جیره؛ کمبودهای دانه را جبران می‌کند. پلت بی‌رنگ‌وبو یا کم‌رنگ‌دانه ترجیح دارد.
سبزیجات تازه	حدود ۲۰ تا ۳۰٪	به‌ویژه نارنجی و سبز تیره: هویج، کدو حلوایی، فلفل دلمه‌ای، کلم بروکلی، برگ‌های تیره، نخود فرنگی. منبع خوب پیش‌ساز ویتامین A.
میوه	کم (حدود ۵ تا ۱۰٪)	سیب بدون هسته، انار، انواع توت، پرتقال؛ میوه قند دارد، پس مقدار کم.
دانه و مغز	فقط جایزه	برای آموزش و فوریجینگ، چند دانه در روز — نه یک ظرف پر.

بخش رژیم	سهم تقریبی	توضیح
آب	همیشه	آب تازه و تمیز، روزی دست‌کم یک بار تعویض؛ اگر غذا در آب خیس می‌کند، دو بار.

هرگز ندهید

آووکادو، شکلات و کاکائو، قهوه و چای و نوشابه، الکل، غذای شور و سرخ‌کردنی، هسته‌ی سیب و هسته‌ی میوه‌های هسته‌دار، پیاز و سیر خام، قارچ خام، غذای کپک‌زده یا دانه‌ی مانده‌ی نم‌کشیده (خطر آفلاتوکسین).

تبدیل دانه به پلت، تدریجی و با پایش وزن

پلت را کنار غذای فعلی و در ظرف جدا بگذارید و سهم دانه را در چند هفته کم کنید. هرگز ناگهانی دانه را قطع نکنید؛ پرنده ممکن است عملاً گرسنه بماند. در این دوره پرنده را با **ترازوی گرمی** وزن کنید و مدفوع را زیر نظر داشته باشید.

دفعات: پلت در دسترس در طول روز (با مقدار کنترل‌شده برای پرنده‌ی چاق، طبق نظر دامپزشک)؛ غذای تازه صبح‌ها و باقیمانده‌اش پس از چند ساعت جمع شود تا فاسد نشود. مکمل ویتامین و کلسیم را بدون نظر دامپزشک اضافه نکنید؛ در پرنده‌ای که پلت می‌خورد، زیاده‌روی در مکمل خودش مشکل‌ساز است.

۵. برنامه‌ی مراقبت

روزانه

- ☐ تعویض آب و شستن ظرف‌ها
- ☐ غذای تازه‌ی صبح، جمع‌کردن باقیمانده
- ☐ نگاه به مدفوع (رنگ، حجم، قوام)
- ☐ ۲ تا ۳ ساعت بیرون از قفس، تحت نظر
- ☐ جلسه‌ی کوتاه آموزش یا بازی
- ☐ بررسی رفتار، اشتها و صدای تنفس
- ☐ ۱۰ تا ۱۲ ساعت خواب در تاریکی

هفتگی

- ☐ وزن‌کشی با ترازوی گرمی و ثبت در جدول
- ☐ تعویض کاغذ کف و تمیزکردن سینی (یا هر روز)
- ☐ شستن نشیمن‌ها و اسباب‌بازی‌های کثیف
- ☐ چرخش اسباب‌بازی‌ها
- ☐ ۲ تا ۳ بار حمام یا اسپری آب ولرم
- ☐ بررسی میله‌ها، قفل و اسباب‌بازی‌های جویده‌شده

ماهانه / سالانه

- ☐ شست‌وشوی کامل قفس و خشک‌کردن
- ☐ بررسی طول ناخن و منقار
- ☐ تعویض نشیمن‌های فرسوده
- ☐ بررسی پلت از نظر تاریخ و کپک
- ☐ **معاینه‌ی سالانه** نزد دامپزشک پرندگان
- ☐ آزمایش‌های دوره‌ای طبق توصیه‌ی دامپزشک

چرا وزن‌کشی هفتگی؟

پرندگان به‌طور غریزی بیماری را پنهان می‌کنند و پر پوشاننده‌ی لاغری است. کاهش وزن حدود ۵ تا ۱۰ درصد، اغلب پیش از هر نشانه‌ی ظاهری، اولین سرنخ بیماری است. پیونوس ۲۳۰ گرمی که در یک هفته ۱۵ گرم کم کرده، باید معاینه شود.

۶. رفتار، دست‌آموزی و هندلینگ

پیونوس‌ها معمولاً محتاط و مشاهده‌گرند. در روزهای اول ساکت و کم‌تحرک‌اند و این طبیعی است؛ به آن‌ها اجازه دهید پیش از هر تماس، خانه و صداها را بشناسند. برخلاف بعضی طوطی‌ها، بسیاری از پیونوس‌ها نوازش طولانی را دوست ندارند و ترجیح می‌دهند روی شانه یا جایگاهی نزدیک شما بنشینند.

اعتمادسازی و آموزش

- **آهسته و قابل‌پیش‌بینی:** کنار قفس بنشینید، آرام حرف بزنید، جایزه را از لای میله‌ها بدهید و بعد از دست باز.
- **تقویت مثبت:** «بالا» آمدن روی دست را با جایزه‌ی کوچک آموزش دهید؛ جلسه‌های ۵ تا ۱۰ دقیقه‌ای، یکی دو بار در روز. هیچ‌وقت تنبیه، تکان‌دادن قفس یا فوت کردن؛ فقط اعتماد را خراب می‌کند.
- **زبان بدن را بخوانید:** باز و بسته شدن مردمک (برق‌زدن چشم)، پرهای پف‌کرده‌ی پشت گردن، باز شدن دم و بدن خم‌شده یعنی «فاصله بگیر». اگر این علائم را نادیده بگیرید، گاز گرفتن «بی‌دلیل» نیست.
- **خس‌خس هیجانی** هنگام نزدیک شدن ناگهانی یعنی ترسیده؛ عقب بکشید و آهسته‌تر پیش بروید.

رفتار هورمونی و قلمروطلبی

در فصل جفت‌گیری (اغلب بهار) بعضی پیونوس‌ها، به‌ویژه نرها، نسبت به قفس یا یک عضو خانواده حساس و گازگیر می‌شوند. برای کاهشش: روز کوتاه‌تر (۱۰ تا ۱۲ ساعت نور)، حذف جعبه و فضاهای تاریک شبیه لانه، نوازش فقط روی سر و گردن (نه پشت و زیر بال)، و غذای کمتر پرکالری. اگر رفتار شدید یا طولانی بود، با دامپزشک مشورت کنید.

جابه‌جایی و ایمنی

- پرنده را با گرفتن محکم بدن نگه ندارید؛ پرندگان کیسه‌ی هوایی دارند و فشار روی سینه نفس را مختل می‌کند.
- برای ناخن‌گیری یا معاینه، اگر حوله لازم شد، آرام و کوتاه و ترجیحاً با آموزش قبلی «عادت به حوله».
- کوتاه‌کردن پر بال تصمیمی جدی است؛ هم مزایای ایمنی و هم معایب جسمی و رفتاری دارد. پیش از آن با دامپزشک صحبت کنید.
- برای بیرون بردن و مراجعه به کلینیک از باکس حمل استاندارد استفاده کنید.

۷. مشکلات شایع سلامت و نشانه‌های هشدار

مشکل	چرا رخ می‌دهد؟	نشانه‌هایی که باید ببینید
چاقی و کبد چرب	رژیم دانه‌ای و چرب، تحرک کم	سینه‌ی گرد و پرگوشت، چین چربی زیر پوست، نفس‌نفس بعد از کمی فعالیت، رشد بیش از حد منقار یا ناخن، تغییر رنگ پرها
کمبود ویتامین A	رژیم دانه‌ای و کمبود سبزی نارنجی و سبز تیره	ترشح بینی، عطسه، تورم اطراف چشم، دانه‌های سفید داخل دهان، پرهای کدر، مستعد شدن به عفونت‌های تنفسی
بیماری‌های تنفسی (از جمله آسپرژیلوز قارچی)	کمبود ویتامین A، تهویه‌ی بد، غذا یا بستر کپک‌زده، استرس	خس‌خس یا صدای تنفس **در حالت آرام**، تکان‌خوردن دم با هر نفس، تنفس با منقار باز، تغییر صدا، بی‌حالی، کاهش وزن
پسیتاکوز (کلامیدیوز)	باکتری قابل‌انتقال به انسان؛ گاهی پرنده ناقل بدون علامت است	بی‌حالی، پرهای پف‌کرده، ترشح چشم یا بینی، مدفوع آبکی یا اورات سبز
بیماری‌های ویروسی طوطی‌سانان (PBFD، پلیوما و...)	تماس با پرندگان آلوده، خرید بدون قرنطینه	ناهنجاری پر و منقار، ریزش پر، مشکلات گوارشی؛ برخی بدون علامت. آزمایش هنگام خرید اهمیت دارد.

مشکل	چرا رخ می‌دهد؟	نشانه‌هایی که باید ببینید
مسمومیت با فلزات سنگین	جویدن قفس نامرغوب، سکه، جواهر، وزنه‌ی سربی، رنگ قدیمی	بی‌حالی، استفراغ، مدفوع خونی یا سیاه، ادرار قرمز، لرزش و تشنج
کندن پر و خودآزاری	بی‌حوصلگی، کم‌خوابی، رژیم نادرست، بیماری پنهان، استرس	نواحی بی‌پر روی سینه و زیر بال، پرهای جویده، زخم پوست. همیشه ابتدا علت پزشکی را بررسی کنید.
تخم‌گذاری مزمن / گیرکردن تخم	تحریک هورمونی، روز طولانی، کمبود کلسیم	تخم‌گذاری پی‌درپی؛ یا نشستن در کف قفس، زور زدن، دم جنبان، شکم متورم (اورژانس)

سلامت انسان‌ها

پسیتاکوز می‌تواند به انسان منتقل شود و علائم شبیه آنفلوانزا یا ذات‌الریه ایجاد کند. پس از تمیزکردن قفس دست‌ها را بشویید، کاغذ کف را مرطوب جمع کنید تا گرد و غبار بلند نشود، و اگر خودتان دچار تب و سرفه‌ی طول‌کشیده شدید، به پزشکتان بگویید پرنده دارید. افراد باردار، مسن یا با ایمنی ضعیف مراقبت بیشتری لازم دارند.

۸. چه زمانی فوراً به دامپزشک اگزوتیک مراجعه کنیم؟

این نشانه‌ها اورژانس‌اند — همان روز مراجعه کنید

- پرنده کف قفس نشسته، پرها پف‌کرده و چشم‌ها نیمه‌بسته است.
- تنفس با منقار باز، تکان‌خوردن شدید دم، یا صدای تنفس که در حالت آرام هم ادامه دارد.
- خونریزی (از جمله شکستن پر خونی)، شکستگی، حمله‌ی گربه یا سگ — حتی بدون زخم ظاهری.
- هر سوختگی، برخورد شدید با شیشه یا پنکه، یا تماس با بخار تفلون یا دود.
- استفراغ مکرر، مدفوع خونی یا سیاه، یا عدم دفع مدفوع.
- زور زدن، شکم متورم یا ماده‌ای که تخم‌گذاری‌اش متوقف شده.
- لرزش، تشنج، از دست دادن تعادل یا افتادن از نشیمن.
- نخوردن غذا بیش از ۲۴ ساعت یا کاهش وزن سریع.

تا رسیدن به کلینیک: پرنده را در باکس کوچک و گرم (حدود ۲۸ تا ۳۰ درجه، با حوله روی باکس، نه حرارت مستقیم) و آرام نگه دارید، آب در دسترس بگذارید ولی به زور آب یا غذا ندهید، و هیچ دارو یا داروی انسانی‌ای بدون دستور دامپزشک ندهید. یک کاغذ کف قفس با مدفوع تازه و نمونه‌ی غذای مصرفی را با خود ببرید.

۹. چک‌لیست خرید و انتخاب پرنده‌ی سالم

درباره‌ی پرنده

- ☐ هوشیار، کنجکاو و فعال؛ روی یک پا آرام می‌خوابد ولی با صدا واکنش نشان می‌دهد
- ☐ چشم‌های شفاف، بدون ترشح و تورم
- ☐ سوراخ‌های بینی تمیز و هم‌اندازه، بدون ترشح یا کبره
- ☐ تنفس بی‌صدا در حالت استراحت؛ دم هنگام نفس تکان نمی‌خورد

درباره‌ی فروشنده و مدارک

- ☐ پرنده‌ی پرورشی با حلقه‌ی پای بسته
- ☐ مدارک قانونی واردات یا پرورش
- ☐ سن تقریبی و تاریخ از شیر گرفتن مشخص
- ☐ نتیجه‌ی آزمایش DNA جنسیت (در صورت اهمیت)
- ☐ محیط تمیز، پرندگان کم‌استرس و غیرشلوغ
- ☐ آمادگی برای معاینه‌ی پیش از خرید یا مهلت بازگشت

- ☐ پرهای براق و کامل، بدون نواحی بی‌پر یا پرهای ناهنجار
- ☐ منقار و ناخن‌های قرینه و بدون رشد زیاد
- ☐ اطراف مخرج تمیز؛ مدفوع شکل‌دار با اورات سفید
- ☐ سینه‌ی پر ولی نه چاق؛ استخوان سینه نه تیز بیرون‌زده
- ☐ غذا را خودش می‌خورد (کاملاً از شیر گرفته شده)
- ☐ اطلاعات رژیم فعلی برای ادامه‌ی آن در روزهای اول

پس از خرید

در چند روز اول پرنده را نزد دامپزشک پرندگان ببرید و دست‌کم ۳۰ تا ۴۵ روز در اتاقی جدا از سایر پرندگان **قرنطینه** کنید (هوا و وسایل جدا، اول به پرنده‌های قدیمی رسیدگی کنید).

۱۰. پرسش‌های متداول

پیونوس من وقتی نزدیکش می‌شوم خس‌خس می‌کند. مریض است؟

اگر فقط هنگام ترس یا هیجان است و بعد از چند ثانیه قطع می‌شود، احتمالاً همان «خس‌خس معروف پیونوس» است. اما اگر در حالت آرام و خواب هم شنیده شود، یا با ترشح بینی، عطسه، تغییر صدا، دم‌جنبانی یا کاهش وزن همراه است، می‌تواند نشانه‌ی بیماری تنفسی باشد و باید معاینه شود.

پرهای قرمز زیر دمش نشانه‌ی خونریزی است؟

نه؛ پر قرمز زیر دم ویژگی طبیعی جنس پیونوس است. فقط اگر قطره‌ی خون، پر خیس و چسبناک یا لکه‌ی خون روی کف قفس دیدید، نگران شوید.

پیونوس حرف می‌زند؟

بعضی‌ها چند کلمه یا جمله‌ی کوتاه یاد می‌گیرند، معمولاً با صدای کمی خش‌دار؛ بعضی هم هیچ‌وقت حرف نمی‌زنند. پیونوس را به خاطر آرامش و همراهی‌اش انتخاب کنید، نه حرف‌زدن.

می‌توانم فقط یک پیونوس نگه دارم؟

بله، به شرط اینکه هر روز وقت کافی برای تعامل، بازی و بیرون از قفس بودن داشته باشد. اگر بیشتر روز خانه نیستید، یک پرنده‌ی دوم شاید کمک کند، اما باید پس از قرنطینه و آشنایی تدریجی و ترجیحاً در قفس جدا باشد.

چرا دامپزشک می‌گوید پرنده‌ام چاق است در حالی که کم می‌خورد؟

کم خوردن دانه‌ی آفتابگردان هم کالری زیادی دارد. پیونوس‌ها معمولاً کم‌تحرک‌اند و چاقی را راحت می‌گیرند. تغییر تدریجی به پلت و سبزی، فوریجینگ و ساعت‌های بیشتر بیرون از قفس، همراه با وزن‌کشی منظم، پایه‌ی کاهش وزن است.

۱۱. هشدار پایانی: این راهنما برای آموزش صاحبان پرنده تهیه شده و **جایگزین معاینه و تشخیص دامپزشک نیست**. در آن هیچ دارو یا دوزی ذکر نشده و نباید خودسرانه به پرنده دارو داد. در صورت بروز هر نشانه‌ی بیماری یا تغییر رفتار، به دامپزشک پرندگان و حیوانات اگزوتیک مراجعه کنید.

دکتر مهدیار رمزگویان — ۲۵ — exoticsbymahdiyar.ir مهر ۱۴۰۵